HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

12 noiembrie 2009 *

În cauza C-351/08,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Bundessozialgericht (Germania), prin decizia din 27 februarie 2008, primită de Curte la 4 august 2008, în procedura

Christian Grimme

împotriva

Deutsche Angestellten-Krankenkasse,

cu participarea:

Deutsche Rentenversicherung Bund,

* Limba de procedură: germana.

Bundesagentur für Arbeit,

BGl Bertil Grimme AG Insurance Brokers,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președintele Camerei a treia, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a patra, domnii E. Juhász (raportor), G. Arestis, J. Malenovský și T. von Danwitz, judecători,

avocat general: domnul J. Mazák,
grefier: domnul N. Nanchev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 iulie 2009,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Christian Grimme, de B. Koch, Rechtsanwalt;

— pentru Deutsche Rentenversicherung Bund, de domnul R. Mey, Leitender Verwaltungsdirektor;

— pentru BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers, de B. Koch, Rechtsanwalt;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii E. Traversa și F. Hoffmeister, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 1, 5, 7 și 16 din Acordul dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la Luxemburg la 21 iunie 1999 (JO 2002, L 114, p. 6, denumit în continuare „acordul"), precum și a articolelor 12 și 17-19 din anexa I la acest acord.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Grimme și BGI Bertil Grimme AG Insurance Brokers (denumit în continuare „Bertil Grimme"), societate pe acțiuni de drept elvețian, pe de o parte, și Deutsche Angestellten-Krankenkasse (casă de asigurări de sănătate germană), Deutsche Rentenversicherung Bund și Bundesagentur für Arbeit, pe de altă parte, cu privire la obligația unui membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian care conduce o sucursală a acestei societăți în Germania de a se afilia la regimul de asigurare pentru limită de vârstă german.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Comunitatea Europeană și statele membre, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, au semnat șapte acorduri la 21 iunie 1999 (JO 2002, L 114, p. 6), printre care și acordul în cauză.

4 În preambulul acordului, părțile contractante s-au declarat „convin[se] că libera circulație a persoanelor între teritoriile părților contractante constituie un factor cheie în dezvoltarea armonioasă a relațiilor dintre părți” și „hotărâ[te] să realizeze libera circulație a persoanelor între [ele] pe baza normelor care se aplică în Comunitatea Europeană”. [traducere neoficială]

5 Articolul 1 din acord prevede:

„Obiectivul prezentului acord, în beneficiul resortisanților statelor membre ale Comunității Europene și ai Elveției, este:

(a) acordarea dreptului de intrare, de ședere, de acces la o activitate economică salariată, de stabilire ca lucrător care desfășoară o activitate independentă și a dreptului de a rămâne pe teritoriul părților contractante;

(b) facilitarea prestării de servicii pe teritoriul părților contractante și în special liberalizarea prestării de servicii de scurtă durată;

(c) acordarea dreptului de intrare și de ședere pe teritoriul părților contractante persoanelor care nu desfășoară o activitate economică în țara gazdă;

(d) acordarea unor condiții de viață, de angajare și muncă identice cu cele acordate resortisanților proprii.” [traducere neoficială]

6 În ceea ce privește prestatorii de servicii, articolul 5 din acord prevede:

„(1) Fără a aduce atingere altor acorduri specifice încheiate între părțile contractante care se referă în special la prestarea de servicii (inclusiv Acordul privind achizițiile publice, în măsura în care reglementează prestarea de servicii), persoanele care prestează servicii, inclusiv societățile, în conformitate cu dispozițiile din anexa I, au dreptul de a presta un serviciu pe teritoriul celeilalte părți contractante pe o perioadă care să nu depășească 90 de zile de muncă efectivă în decursul unui an calendaristic.

[…]

(4) Drepturile menționate în prezentul articol sunt garantate în conformitate cu dispozițiile stabilite în anexele I, II și III. Limitele cantitative de la articolul 10 nu sunt opozabile persoanelor menționate în prezentul articol.” [traducere neoficială]

7 Articolul 7 din acord prevede:

„Părțile contractante adoptă dispoziții, în conformitate cu anexa I, cu privire la următoarele drepturi în legătură cu libera circulație a persoanelor:

(a) dreptul la tratament egal cu resortisanții proprii în ceea ce privește accesul la o activitate economică și desfășurarea acesteia, precum și în ceea ce privește condițiile de viață, de angajare și de muncă;

[…]” [traducere neoficială]

8 Articolul 16 din acord are următorul cuprins:

„(1) În vederea atingerii obiectivelor stabilite prin prezentul acord, părțile contractante iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că în relațiile dintre ele sunt aplicate drepturi și obligații echivalente cu cele conținute în actele juridice ale Comunității Europene la care se face trimitere.

(2) În măsura în care aplicarea prezentului acord se bazează pe concepte de drept comunitar, se ține seama de jurisprudența pertinentă a Curții de Justiție a Comunităților Europene anterioară datei semnării acestuia. Jurisprudența ulterioară acestei date se supune atenției Elveției. Pentru a asigura funcționarea corectă a acordului, comitetul mixt, la cererea oricăreia dintre părțile contractante, stabilește implicațiile acestei jurisprudențe.” [traducere neoficială]

9 Anexa I la acord, intitulată „Libera circulație a persoanelor”, prevede la articolul 9 din cadrul titlului II al acesteia:

„Tratamentul egal

(1) Lucrătorul salariat care este resortisant al unei părți contractante nu poate fi tratat, din motive de cetățenie, pe teritoriul celeilalte părți contractante, în mod diferit față de lucrătorii salariați naționali în ceea ce privește condițiile de angajare și de muncă, în special referitor la remunerație, concediere, reintegrare profesională sau reangajare, în cazul în care devine șomer.

(2) Lucrătorul salariat și membrii familiei sale menționați la articolul 3 din prezenta anexă beneficiază de aceleași avantaje fiscale și sociale ca și lucrătorii salariați naționali și membrii familiilor acestora.

[…]”

10 Anexa I la acord cuprinde un titlu III compus din articolele 12-16 care prevăd dispoziții speciale pentru lucrătorii care desfășoară activități independente. Astfel, articolul 12 alineatul (1) din anexa menționată prevede:

„(1) Un resortisant al unei părți contractante care dorește să se stabilească pe teritoriul unei alte părți contractante în vederea desfășurării unei activități independente (denumit în continuare «lucrător care desfășoară o activitate independentă») primește un permis de ședere valabil pe o perioadă de cel puțin cinci ani de la data emiterii

acestuia, cu condiția să prezinte dovezi autorităților naționale competente că este stabilit sau că dorește să se stabilească în acest scop.” [traducere neoficială]

11 Articolul 15 din anexa I la acord prevede:

„(1) În ceea ce privește accesul la o activitate independentă și exercitarea acesteia, lucrătorului care desfășoară o activitate independentă nu i se acordă un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat de țara gazdă resortisanților săi.

(2) Dispozițiile articolului 9 din prezenta anexă se aplică *mutatis mutandis* lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă menționați în prezentul capitol.” [traducere neoficială]

12 Anexa I la acord cuprinde de asemenea titlul IV, care conține, printre altele, următoarele dispoziții privind prestatorii de servicii:

„Articolul 17

Prestatorul unui serviciu

În ceea ce privește prestarea de servicii, este interzisă în temeiul articolului 5 din prezentul acord:

(a) orice restricție cu privire la prestarea de servicii transfrontaliere pe teritoriul unei părți contractante care nu depășește 90 de zile de muncă efectivă într-un an calendaristic.

(b) orice restricție cu privire la dreptul de intrare și de ședere în cazurile reglementate de articolul 5 alineatul (2) din prezentul acord privind

(i) persoanele care prestează servicii și care sunt resortisanți ai statelor membre ale Comunității Europene sau ai Elveției și care sunt stabilite pe teritoriul unei părți contractante, altul decât cel al destinatarului serviciilor;

(ii) lucrătorii salariați, indiferent de cetățenia lor, ai unui prestator de servicii integrați pe piața obișnuită a forței de muncă dintr-o parte contractantă și care sunt detașați în vederea prestării unui serviciu pe teritoriul unei alte părți contractante, fără a aduce atingere articolului 1.

Articolul 18

Dispozițiile articolului 17 din prezenta anexă se aplică societăților constituite în conformitate cu legislația unui stat membru al Comunității Europene sau al Elveției și care își au sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității pe teritoriul unei părți contractante.

Articolul 19

O persoană care prestează servicii și care are dreptul sau care a fost autorizată să presteze un serviciu poate, în vederea executării prestației, să își desfășoare temporar activitatea în țara în care prestează serviciul, în aceleași condiții cu cele care sunt impuse de această țară propriilor resortisanți, în conformitate cu dispozițiile prezentei anexe și ale anexelor II și III." [traducere neoficială]

Reglementarea națională

13 Cartea a VI-a din Codul german al securității sociale (Sozialgesetzbuch, denumită în continuare „SGB VI") este consacrată regimului obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă:

14 Articolul 1 din această carte, intitulat „Salariați", prevede:

„Sunt obligate să se afilieze la regimul de asigurare:

1. Persoanele angajate în schimbul unei remunerații sau în cadrul formării lor profesionale; obligația de afiliere subzistă pe perioada obținerii indemnizației de șomaj parțial în temeiul cărții a III-a;

[…]"

15 Același articol conține o dispoziție care stabilește o exonerare în favoarea membrilor consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

16 Domnul Grimme, resortisant german, este responsabil, de la 26 septembrie 1996, de sucursala stabilită la Hamburg (Germania) a Bertil Grimme, al cărei sediu social se află în Zug (Elveția). De la 29 decembrie 2003, reclamantul din acțiunea principală este înscris în registrul comerțului cantonului Zug, cu drept de semnătură colectiv, în calitatea sa de membru al consiliului de administrație al Bertil Grimme.

17 Domnul Grimme a solicitat, în cursul lunii iunie 2003, Deutsche Angestellten-Krankenkasse să aprecieze statutul activității pe care o exercită în sucursala din Hamburg din perspectiva dreptului securității sociale. În susținerea cererii sale, reclamantul din acțiunea principală a invocat, pe de o parte, contractul său de angajare în calitate de împuternicit și responsabil al sucursalei și, pe de altă parte, faptul că obține un salariu de bază, care continuă să îi fie plătit în caz de incapacitate de muncă cu o durată de șase săptămâni. În plus, el obține o participare la profit, în funcție de rezultatele economice ale întreprinderii.

18 Prin decizia din 7 august 2003, Deutsche Angestellten-Krankenkasse a constatat că reclamantul din acțiunea principală se afla, în ceea ce privește activitatea sa exercitată la sucursala din Hamburg, în cadrul unor raporturi salariale și trebuia, pentru acest motiv, să fie afiliat la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă.

19 Domnul Grimme a formulat o opoziție împotriva acestei decizii, arătând că trebuia tratat, în calitatea sa de membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian și, ca urmare a acestui fapt, începând de la dobândirea acestei

calități, în același mod ca și un membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept german. În consecință, de la 29 decembrie 2003, nu ar mai fi obligat să fie afiliat la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă. Această opoziție a fost respinsă prin decizia din 8 septembrie 2004.

20 Prin hotărârea din 1 noiembrie 2005, Sozialgericht Hamburg (tribunalul pentru litigii de dreptul securității sociale din Hamburg) a admis cererea reclamantului și a anulat deciziile în discuție în cauza principală, în măsura în care prevedeau obligația de afiliere a domnului Grimme la regimurile obligatorii de asigurare pentru limită de vârstă și de asigurare de șomaj.

21 Ca urmare a apelului formulat de Deutsche Rentenversicherung Bund, Landessozialgericht Hamburg (instanța regională superioară pentru litigii de dreptul securității sociale din Hamburg) a confirmat, prin hotărârea din 11 octombrie 2006, sentința pronunțată în primă instanță de Sozialgericht Hamburg. Membrii consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni elvețiene ar fi asimilabili membrilor consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept german și, în acest temei, ar putea la rândul lor să beneficieze de derogarea, prevăzută la articolul 1 din SGB VI, de la obligația de a fi afiliați la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă.

22 În aceste condiții, Deutsche Rentenversicherung Bund a formulat recurs în fața Bundessozialgericht (instanța federală pentru litigii de dreptul securității sociale). Instanța de trimitere amintește că, contrar interpretării reținute de instanțele judecătorești în cauza principală, în virtutea dreptului german, membrii consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian nu pot fi asimilați membrilor unui consiliu de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept german. Cu toate acestea, Bundessozialgericht are îndoieli cu privire la compatibilitatea dintre neaplicarea dispoziției privind exonerarea membrilor consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni, prevăzută la articolul 1 din SGB VI, în privința persoanelor aflate într-o situație precum cea a reclamantului din acțiunea principală și dispozițiile acordului, în particular cele referitoare la dreptul de liberă stabilire sau la libertatea de a presta servicii.

23 Pentru instanța de trimitere, acordul, deși prevede un drept de liberă stabilire pe teritoriul unei părți contractante doar în favoarea persoanelor fizice, ar putea fi extins și în favoarea societăților care au fost constituite în virtutea legislației unui stat membru sau a legislației elvețiene. Extinderea domeniului de aplicare al acordului ar putea fi dedusă din dispozițiile preambulului său, care nu disting între noțiunea de persoană fizică și cea de persoană juridică, din actul final, care prevede că vor fi adoptate toate dispozițiile necesare pentru a asigura aplicarea acquis-ului comunitar, precum și din articolul 16 alineatul (1), care se referă la legislația comunitară.

24 În plus, în ipoteza în care acordul nu ar fi aplicabil societăților, Bundessozialgericht are îndoieli cu privire la corespondența dintre dreptul de a presta servicii instituit, în virtutea articolului 5 alineatul (1) din acord și a articolului 18 din anexa I la acordul menționat, în favoarea societăților pe teritoriul părților contractante și articolele 48 CE-50 CE privind dreptul de stabilire, precum și prestările de servicii pe teritoriul Comunității. Pentru instanța de trimitere, dreptul la libera prestare a serviciilor prevăzut de acord, deși mai circumscris în timp și cu un domeniu de aplicare material mai limitat decât cel consacrat de dreptul comunitar, ar putea totuși să presupună prestări de servicii pe termen mai lung, în funcție de o examinare individuală.

25 Considerând că interpretarea dispozițiilor acordului este necesară în vederea pronunțării hotărârii, Bundessozialgericht a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile Acordului dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, în special articolele 1, 5, 7 și 16, precum și articolele 12 și 17-19 din anexa I la acest acord trebuie interpretate în sensul că se opun ca un membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian, angajat în Germania, să aibă obligația de a se afilia la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă, în timp ce membrii consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept german sunt exceptați de la această obligație?”

Cu privire la întrebarea preliminară

26 Cu titlu prealabil, trebuie amintit că acordul se înscrie în cadrul unei serii de șapte acorduri sectoriale între aceleași părți contractante, semnate la 21 iunie 1999.

27 Acordurile menționate au fost semnate posterior respingerii de Confederația Elvețiană, la 6 decembrie 1992, a Acordului privind Spațiul Economic European (SEE). Confederația Elvețiană, prin refuzul său, nu a subscris proiectului unui ansamblu economic integrat cu o piață unică, fondată pe reguli comune între membrii săi, ci a preferat calea înțelegerilor bilaterale cu Comunitatea și statele sale membre, în domenii precise. Prin urmare, Confederația Elvețiană nu a aderat la piața internă a Comunității, care vizează înlăturarea tuturor obstacolelor pentru crearea unui spațiu al libertății de circulație totale analog celui oferit de o piață națională, care cuprinde, printre altele, libertatea de a presta servicii și libertatea de stabilire.

28 În aceste condiții, pentru a strânge legăturile dintre părțile contractante, a fost semnat Acordul dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor. Acesta a fost extins începând cu 1 aprilie 2006, printr-un Protocol de extindere, semnat la 26 octombrie 2004, la statele care au aderat la Uniunea Europeană la 1 mai 2004 (JO 2006, L 89, p. 30).

29 În acest context, interpretarea dată dispozițiilor de drept comunitar privind piața internă nu poate fi în mod automat transpusă interpretării acordului, în afară de cazul în care dispoziții exprese în acest sens sunt prevăzute de acordul însuși (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 februarie 1982, Polydor și RSO Records, 270/80, Rec., p. 329, punctele 15-19).

30 În ceea ce privește efectele acordului asupra afilierii reclamantului din acțiunea principală la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă german, întrebarea adresată Curții presupune, mai întâi, să se stabilească dacă acordul

garantează un drept de liberă stabilire atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice constituite în conformitate cu legislația unui stat membru al Comunității sau în conformitate cu legislația elvețiană și care își au sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității pe teritoriul unei părți cocontractante. Se impune apoi să se verifice dacă din dispozițiile acordului în materie de prestări de servicii rezultă drepturi pentru reclamantul din acțiunea principală și, în sfârșit, să se examineze dacă, în virtutea acordului, afilierea obligatorie la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă german aduce atingere dreptului la egalitate de tratament al reclamantului din acțiunea principală în calitatea sa de lucrător salariat.

31 În primul rând, în ceea ce privește aspectul referitor la libertatea de stabilire a persoanelor juridice, reclamantul din acțiunea principală arată că nicio dispoziție a acordului nu exclude în mod explicit persoanele juridice de la beneficiul acestei libertăți. Dispozițiile preambulului acordului fac referire la persoane fără să distingă între persoanele fizice și persoanele juridice și întemeiază libera circulație a persoanelor pe acquis-ului comunitar. În plus, articolul 16 alineatul (1) din acord se referă în mod explicit la faptul că părțile cocontractante iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că în relațiile dintre ele sunt aplicate drepturi și obligații echivalente cu cele conținute în actele juridice ale Comunității la care se face trimitere. În consecință, libertatea de stabilire garantată prin acord în beneficiul persoanelor fizice ar putea fi interpretată ca aplicându-se și persoanelor juridice.

32 Cu toate acestea, o asemenea interpretare nu poate fi primită.

33 Reiese din textul articolului 1 din acord, care definește obiectivele acestuia, că acestea din urmă sunt stabilite în beneficiul resortisanților statelor membre ale Comunității și ai Confederației Elvețiene și, în consecință, în beneficiul persoanelor fizice. Potrivit articolului 1 litera (a) din acord, obiectivele acestuia sunt acordarea dreptului de intrare, de ședere, de acces la o activitate economică salariată, de stabilire ca lucrător care desfășoară o activitate independentă și a dreptului de a rămâne pe teritoriul părților contractante.

34 Se impune de asemenea a sublinia că dispozițiile acordului vizează următoarele categorii de persoane, resortisanți comunitari și elvețieni: lucrătorii care desfășoară o activitate independentă, care îi includ și pe lucrătorii frontalieri care desfășoară o activitate independentă, lucrătorii, printre care figurează lucrătorii salariați, lucrătorii detașați și lucrătorii frontalieri salariați, prestatorii de servicii, destinatarii serviciilor, persoanele care au fost angajate pentru mai puțin de un an pe teritoriul unei părți contractante, studenții, persoanele care își caută un loc de muncă, persoanele care nu desfășoară o activitate economică, precum și membrii familiilor acestor diverse categorii de resortisanți. În cazul tuturor acestor categorii de persoane, cu excepția prestatorilor și a destinatarilor de servicii, se presupune că, prin natura lor, este vorba de persoane fizice.

35 Se impune a constata că, cu excepția articolului 5 alineatul (1) din acord și a articolului 18 din anexa I la acord, care prevăd că societățile beneficiază de un drept de a presta servicii determinat, nicio dispoziție din acest acord sau din anexa acestuia nu acordă drepturi persoanelor juridice, în special dreptul de stabilire pe teritoriul uneia sau al alteia dintre părțile contractante.

36 Potrivit acordului, dreptul de stabilire pe teritoriul unei părți contractante este rezervat doar lucrătorului care desfășoară activități independente resortisant al unui stat membru al Comunității sau al Confederației Elvețiene. În conformitate cu articolul 12 alineatul (1) din anexa I la acordul menționat, resortisantul unei părți contractante care dorește să se stabilească pe teritoriul unei alte părți contractante în vederea desfășurării unei activități independente primește un permis de ședere valabil pe o perioadă de cel puțin cinci ani, care poate fi reînnoit.

37 Trebuie adăugat că articolul 16 alineatul (1) din acord, care se referă la aplicarea acquis-ului comunitar în relațiile dintre părțile contractante, nu prevede această aplicare decât în cadrul obiectivelor acordului. Aceste obiective sunt enumerate la articolul 1 din acord, punctul (a) al articolului 1 recunoscând în mod explicit persoanelor fizice dreptul de stabilire ca lucrători care desfășoară o activitate independentă. Acest drept a fost confirmat de jurisprudență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 decembrie 2009, Stamm și Hauser, C-13/08, Rep., p. I-11087, punctul 44). În schimb, recunoașterea unui asemenea drept în favoarea unei persoane juridice nu face parte dintre obiectivele urmărite de acord.

38 În plus, articolul 16 alineatul (1) din acord condiționează aplicarea acquis-ului comunitar în relațiile dintre părțile la acord de referirea la drepturi și obligații echivalente cu cele conținute în actele juridice ale Comunității. Astfel, dispozițiile alineatelor (1) și (2) ale menționatului articol 16 nu pot fi invocate în cauza principală, deoarece acordul nu face referire la nicio dispoziție referitoare la dreptul de stabilire al persoanelor juridice.

39 În consecință, nu se poate susține că, în temeiul acestui acord, persoanele juridice se bucură de același drept de stabilire ca și persoanele fizice.

40 În al doilea rând, în ceea ce privește influența dispozițiilor acordului în materie de prestări de servicii asupra situației reclamantului din acțiunea principală, se impune a sublinia că, potrivit articolului 1 litera (b) din acord, obiectivul acordului este facilitarea prestării de servicii pe teritoriul părților contractante și în special liberalizarea prestării de servicii de scurtă durată.

41 Trebuie subliniat că articolul 5 alineatul (1) din acord prevede că destinatarii acestei liberalizări a serviciilor sunt prestatorii de servicii, respectiv persoanele fizice, dar și societățile. Potrivit articolului 18 din anexa I la acord, societățile constituite în conformitate cu legislația unui stat membru al Comunității sau al Confederației Elveției și care își au sediul social, administrația centrală sau locul principal de desfășurare a activității pe teritoriul unei părți contractante beneficiază de dispozițiile articolului 17 litera (a) din anexa I, care interzice orice restricție cu privire la prestarea de servicii transfrontaliere pe teritoriul unei părți contractante care nu depășește 90 de zile de muncă efectivă într-un an calendaristic.

42 Se impune a constata, pe de o parte, că prestările de servicii vizate de acord, astfel cum reiese din articolul 17 litera (a) din anexa I la acord, nu privesc decât prestările de servicii transfrontaliere și, pe de altă parte, că dreptul de a presta servicii pe teritoriul unei alte părți contractante este limitat, prin articolul 5 alineatul (1) din acord și prin articolul 17 litera (a) din anexa I la acesta, la 90 de zile de muncă efectivă într-un an calendaristic. Potrivit articolului 19 din aceeași anexă I, pe această durată, statul de

primire nu poate impune acestor prestatori de servicii condiții mai puțin favorabile decât cele rezervate propriilor resortisanți, în conformitate cu dispozițiile anexelor I-III la acord.

43 Rezultă de la punctele 40-42 din prezenta hotărâre că acordul nu a autorizat, între Comunitate și Confederația Elvețiană, decât o libertate de a presta servicii transfrontaliere limitată în timp la 90 de zile de muncă efectivă într-un an calendaristic.

44 În consecință, din dispozițiile acordului nu rezultă niciun drept, în materie de prestări de servicii, pentru un resortisant al unui stat membru care desfășoară o muncă permanentă în acest stat, care depășește în mod necesar 90 de zile de muncă efectivă într-un an calendaristic, presupunând chiar că activitatea sa poate fi considerată transfrontalieră.

45 În al treilea rând, Curtea este întrebată, astfel cum reiese în mod implicit din întrebarea preliminară și din afirmațiile făcute de domnul Grimme cu ocazia ședinței, cu privire la aplicarea principiului nediscriminării lucrătorilor salariați, astfel cum rezultă acesta din acord.

46 Domnul Grimme susține că, având în vedere calitatea sa de lucrător salariat, afilierea obligatorie la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă german aduce atingere egalității de tratament. Această obligație de a se afilia, în calitate de angajat al Bertil Grimme și de membru al consiliului de administrație al acestei societăți, în timp ce membrii consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni de drept german sunt exceptați de la această obligație, ar fi contrară principiului nediscriminării lucrătorilor salariați garantat prin articolul 9 din anexa I la acord.

47 Articolul 9 din anexa I la acord asigură un tratament egal lucrătorilor salariați resortisanți ai unei părți contractante pe teritoriul celeilalte părți contractante. Astfel, aceștia nu pot fi tratați în mod diferit față de lucrătorii salariați naționali în ceea ce privește condițiile de angajare și de muncă, în special referitor la remunerație, concediere, reintegrare profesională sau reangajare, în cazul în care devin șomeri.

48 În consecință, acest articol nu vizează decât ipoteza unei discriminări din motive de cetățenie împotriva unui resortisant al unei părți contractante pe teritoriul unei alte părți contractante.

49 Or, reiese din elementele de fapt transmise Curții că domnul Grimme este resortisant german și că își exercită activitatea în calitate de angajat pentru sucursala din Hamburg a Bertil Grimme. Nu poate fi, așadar, vorba, în speță, de o discriminare comisă de autoritățile unei părți contractante în privința unui resortisant al unei alte părți contractante. Calitatea domnului Grimme de membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian nu are nicio incidență în această privință.

50 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că dispozițiile acordului și în special ale articolelor 1, 5, 7 și 16, precum și ale articolelor 12 și 17-19 din anexa I la acesta nu se opun unei reglementări a unui stat membru care impune ca o persoană care are cetățenia acestui stat membru și care este angajată pe teritoriul acestuia din urmă să se afilieze la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă din acest stat membru, în pofida faptului că această persoană este membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian, în timp ce membrii consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni de drept al aceluiași stat membru sunt exceptați de la această obligație.

Cu privire la cheltuielile de judecată

51 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Dispozițiile Acordului dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind libera circulație a persoanelor, semnat la Luxemburg la 21 iunie 1999, și, în special, ale articolelor 1, 5, 7 și 16, precum și ale articolelor 12 și 17-19 din anexa I la acesta nu se opun unei reglementări a unui stat membru care impune ca o persoană care are cetățenia acestui stat membru și care este angajată pe teritoriul acestuia din urmă să se afilieze la regimul obligatoriu de asigurare pentru limită de vârstă din acest stat membru, în pofida faptului că această persoană este membru al consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni de drept elvețian, în timp ce membrii consiliilor de administrație ale societăților pe acțiuni de drept al aceluiași stat membru sunt exceptați de la această obligație.

Semnături